

KUNTA
LIITTO

Nuva ry

Onneksi on
KUNNAT!

Elsa Mantere, Kirsi Lamberg & Halla Kokkonen

OHJEITA KUNNAN NUORISO- VALTUUSTON PERUSTAMISEEN JA TOIMINTASÄÄNNÖN LAATIMISEEN

kuntaliitto.fi/kayttoehdot

Ohjeita kunnan nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen

---

Kirjoittajat: Elsa Mantere, Kirsi Lamberg & Halla Kokkonen

Kuvat: Suomen Kuntaliitto

ISBN 978-952-293-941-8 (pdf)

© Suomen Kuntaliitto

Helsinki 2025

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

Puhelin 09 7711

www.kuntaliitto.fi

Sisällysluettelo

Johdanto	5
Miksi kunnassa on nuorisovaltuusto?	6
Nuorisovaltuuston toiminnan lakipohja	9
Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen	10
Rooli kunnassa	10
Jäsenet	10
Toiminnan ohjaaminen ja toimintaedellytykset	10
Vaikuttamisen mahdollistaminen	11
Läsnäolo- ja puheoikeudet kunnan toimielimissä	11
Nuorisovaltuuston perustaminen	13
Kaksikielinen nuorisovaltuusto	14
Kuntaliitosten nuorisovaltuusto	14
Nuorisovaltuuston perustamisprosessi	14
Nuorisovaltuuston perustamispäätös	16
Nuorisovaltuuston toimintasäännön laadinta	17
Toimiva nuorisovaltuusto	19
Hyväksytty ja tunnustettu vaikuttamiskanava	19
Nuorten näköistä toimintaa	19
Kunnan työntekijän tuki on tärkeää	19
Nuorisovaltuuston toiminta kertoo, millaisena kunta näyttäytyy nuorille	20
Mitä tehdä, jos kuntaan ei saada nuorisovaltuustoa?	21
Apua ja tukea nuorisovaltuuston perustamiseen ja kehittämiseen	22
Lisätietoja ja lähteet	23

Johdanto

Vuoden 2017 jälkeen, jolloin kuntalain velvoite nuorisovaltuustojen perustamisesta astui voimaan, on nuorisovaltuustojen toiminta kehittynyt, jäsentynyt ja vakiintunut huomattavasti. Tällä hetkellä nuorisovaltuusto tai muu nuorten vaikuttajaryhmä toimii lähes jokaisessa Suomen kunnassa. Tämä käsikirja on alun perin julkaistu vuonna 2016 tukemaan nuorisovaltuustojen perustamista. Tähän päivitettyyn painokseen on sekä kerätty uutta tietoa että tarkennettu ohjeistuksia nuorisovaltuustojen käytännön työn tueksi.

Kuntalaissa (410/2015) säädetään nuorisovaltuuston toiminnasta 26 §:ssä. Lisäksi kuntien tulee taata nuorille vaikuttajille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa laajasti kunnan asioihin. Nuorisovaltuustojen rooli nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäjänä tulee ottaa huomioon kuntien toiminnassa, esimerkiksi kuntastrategiassa, hallintosäännössä ja kunnan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kehitettäessä. Lain turvaaman aseman lisäksi on tärkeää muistaa myös nuoriin ja nuorisovaltuustotoimintaan liittyvät erityispiirteet. Nuorisovaltuustojen lisäksi kunnissa toimii myös lakisääteiset vanhus- ja vammaisneuvostot sekä muita kunnille vapaaehtoisia vaikuttamistoimielimiä.

Nuorisovaltuustoja perustettaessa ja kehittäessä tulee ottaa huomioon nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua valtuuston toimintaan ja sitä kautta vaikuttamiseen. Tämä edellyttää yleisen syrjimättömyyden lisäksi erityisen huomion kiinnittämistä muun muassa

kielellisiin kysymyksiin. Nuorisovaltuustojen tulee edustaa moninaisuudessaan kaikkia kunnan nuoria.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa. Jokaisella 21 hyvinvointialueella pitää olla hyvinvointialuelain 32 § mukaisesti nuorisovaltuusto nuorten vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Näitä nuorisovaltuustoja kutsutaan alueellisiksi nuorisovaltuustoiksi.

Alueellinen nuorisovaltuusto toimii ja vaikuttaa pääosin samoin tavoin kuin kunnan nuorisovaltuusto, alueiden erityispiirteet ja uudet hallintorakenteet huomioiden. Alueelliset nuorisovaltuustot koostuvat kuntien nuorisovaltuustojen valitsemista jäsenistä. Tämän lisäksi alueellisessa nuorisovaltuustossa voi olla vapaita paikkoja kenelle tahansa hyvinvointialueella vaikuttamisesta kiinnostuneelle nuorelle. Nuorisovaltuustot tekevät keskenään paljon yhteistyötä ja sujuvan tiedonkulun varmistaminen hyvinvointialueen ja kuntien välillä onkin tärkeää. Tässä oppaassa keskitymme kuntien nuorisovaltuustojen perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen, mutta käytänteitä voi hyödyntää myös maakunnallisia nuorisovaltuustoja perustettaessa.

Suomen Kuntaliitto ry. ja Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. ovat toimittaneet tämän julkaisun yhteistyössä. Julkaisu ohjeistaa kuntia ja nuorisovaltuustoja toimimaan lain puitteissa. Se tarjoaa hyviä käytänteitä ja esimerkkejä, jotka helpottavat toiminnan järjestämistä.

Miksi kunnassa on nuorisovaltuusto?

Nuorisovaltuusto on yleistermi nuorten kunnallisille vaikuttajaryhmille. Nuorisovaltuustojen tehtävänä on tuoda nuorten ääni kunnan päätöksentekoon ja nostaa nuorille tärkeitä asioita käsiteltäväksi kunnan päätöksenteossa. Niiden tehtävänä on usein myös muiden kunnan nuorten aktivoiminen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja toimintaan. Nuorisovaltuustojen rinnalla tulee kunnissa taata nuorille myös muita mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa sekä ohjatusti että oma-aloitteisesti.

Kunnat ovat keskenään hyvin erilaisia, joten ei ole myöskään olemassa kahta samanlaista nuorisovaltuustoa. Yhteistä kaikille vaikuttajaryhmille on se, että ne ovat valittu demokraattisesti ja edustavat näin ikäryhmäänsä. Keskimäärin nuorisovaltuustoissa toimii 13–18-vuotiaita nuoria.

Nuorisovaltuuston kautta nuoret pääsevät perehtymään yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, kehittämään hyödyllisiä yhdistys- ja ryhmätaitoja ja toimimaan itse aktiivisesti nuorten aseman parantamiseksi. Nuorisovaltuusto on parhaimmillaan myös yhteisö, johon nuori voi kuulua. Ideaalitalanteessa se on aktiivinen osa kunnan

elämää ja sen arkea kehittävä toimintaryhmä. Nuorisovaltuustot tapaavat säännöllisesti ja toimivat omien toimintasuunnitelmiansa mukaan. Ne tuovat näkemyksiään esille lausunnoilla ja kannanotoilla, järjestävät vaikuttavia tapahtumia sekä keskustelevat aktiivisesti muiden nuorten ja päättäjien kanssa.

Nuorisovaltuustolla on parhaat edellytykset koota kunnan nuorten ääni päätöksenteon tueksi ja esimerkiksi tukea paikallisten toimintaryhmien tai yhden asian liikkeiden toimintaa. Nuorisovaltuuston rooli kaikkien kunnan nuorten kuulemisen suunnittelussa ja kehittämisessä korostuu entisestään. Parhaan vaikuttavuuden takaamiseksi nuorisovaltuustojen tulee toimia siltana nuorten, eri vaikuttajaryhmien ja kunnan hallinnon välillä.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton Nuorisovaltuustonselvitys vuonna 2022 osoitti, että kokonaisuudessaan nuorisovaltuustojen yleistilanne on hyvä. Lakisääteittäminen on antanut nuorisovaltuustoille jalansijan kunnissa, ja nyt kuntien esimerkkiä seurataan myös hyvinvointialueilla.

Keskeinen ongelma nuorisovaltuustojen vaikuttamisessa ja vaikuttavuudessa on edelleen suuret alueelliset erot. Laki nuorisovaltuustoista jättää paljon tulkinnanvaraa siihen, mihin ja millä keinoilla nuorisovaltuustojen pitäisi pystyä vaikuttamaan kunnissa ja hyvinvointialueilla. Vaikuttamismahdollisuudet ovat pitkälti paikallisten päättäjien määriteltävissä, jonka vuoksi käytännöt vaihtelevat paljon alueellisesti. Tämä aiheuttaa nuorten vaikuttamismahdollisuuksien alueellista eriarvoistumista. Nuorisovaltuustot tarvitsevat lakisääteisyiden lisäksi toimintansa tueksi aikuisten tukea ja taloudellisia resursseja. Nuorisovaltuuston vaikuttamismahdollisuuksia parantaa esimerkiksi puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa ja -hallituksessa.

“Viimeisimmän vuoden aikana suurin energia on mennyt nuvan oman aseman parantamiseen kunnassa, jonka vuoksi ulospäin suuntautuva toiminta ja vuoropuhelu

kunnan muiden nuorten kanssa on jäänyt sen jalkoihin.” Nuorisovaltuustonselvityksessä haastateltu nuorisovaltuutettu. (Tervala 2022, s. 11)

Nuorisola ry:n ja Kuntaliiton kuntapäättäjille toteutetun kyselyn (2024) mukaan lähes jokainen (94,8 %) kuntapäättäjä kokee, että nuorten kohtaaminen on olennainen osa heidän työtänsä. Lisäksi huomionarvoista on, että yli neljä viidestä kuntapäättäjistä oli sitä mieltä, että nuorten kuulemista kunnissa tulisi lisätä. Eniten mainittuna keinona nuorten kuulemiseen esiin nousivat nuorisovaltuustot.

Lakisääteisen nuorisovaltuuston kehittäminen toimivaksi ja aidosti vaikuttavaksi vaatii laaja-alaista työtä, osallisuuden kulttuurin kehittämistä ja asiantuntemusta nuorten lähtökohdista.

Nuorisovaltuuston toiminnan lakipohja

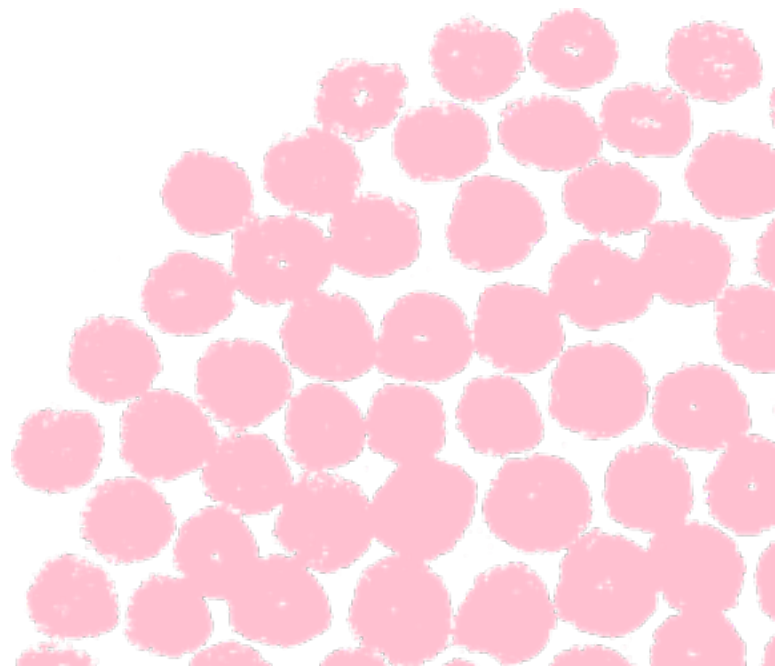
Kunnilla on vuodesta 2015 ollut velvollisuus asettaa nuorisovaltuusto. Kuntalaissa säädetään vaikuttamistoimielimistä ja kuntalain 26 §:ssä säädetään nuorisovaltuustosta seuraavasti:

”Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lasten ja nuorten kuulemisesta säädetään nuorisolain (1258/2016) 24 §:ssä.”

Seuraavaan on koottu kuntalain 26 §:n hallituksen esityksessä (HE 268/2014) mainitut nuorisovaltuuston roolia, toimintaa, jäseniä, toiminnan ohjaamista ja vaikuttamismahdollisuuksien takaamista koskevat perustelut. Ne toimivat nuorisovaltuuston toiminnan suunnittelun ja vaikutusmahdollisuuksien ohjenuorana. Perustelut myös täydentävät varsinaisen nuorisovaltuustoja koskevan sääntelyn sisältöä ja tulkintaa.

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen

- Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseksi kunnille on säädetty velvoite asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, sillä kunnan toiminta ja kunnassa päätettävät asiat koskettavat laajasti lapsia ja nuoria. Nuorten osallisuudella on myös jo entuudestaan turvattu oikeusperusta mm. YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa ja kansallisesti muun muassa nuorisolaisissa.
- Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallistumismahdollisuudet eivät saa rajoittua vain nuoriso-, opetus-, liikunta- ja kulttuuritoimen asioihin. Kaikki kunnan asiat koskevat suoraan tai välillisesti nuoria.
- Pelkkä nuorisovaltuusto ei riitä ainoaksi nuorten vaikuttamiskeinoksi, vaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tulee edelleen kehittää myös muilla tavoilla. Myös nuorisovaltuustoja tulee tukea muiden, kuin nuorisovaltuustossa vaikuttavien nuorten, tavoittamisessa.
- Säännös täydentää kuntalain 22 §:ää, jonka mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Rooli kunnassa

- Nuorisovaltuusto voi olla kunnan oma tai useamman kunnan yhteinen.
- Nuorisovaltuustot tai vastaavat nuorten vaikuttajaryhmät ovat nuorten vaikuttamis- ja kuulemiskanavia. Ne eivät ole lain 30 §:ssä tarkoitettuja kunnan toimielimiä, jotka ovat kunnan viranomaisia ja voivat käyttää julkista valtaa. Nuorisovaltuustolle tai nuorten vaikuttajaryhmälle ei siten myöskään voida delegoida tällaista toimivaltaa.

- Nuorisovaltuustot voivat toimia vapaammin menettelymuodoin, koska kuntalain, hallintolain ja hallintosäännön kokous- ja hallintomenettelyä koskevia säännöksiä ja määräyksiä ei tarvitse soveltaa niissä. Tämän vuoksi nuorisovaltuuston työskentelytavat voivat olla vapaamuotoisempia ja niistä voi nuorisovaltuusto voi itse päättää.

Jäsenet

- Jäsenet eivät ole kunnan luottamushenkilöitä, joten he eivät hoida tehtäväänsä virka- ja rikosvastuulla.
- Nuorisovaltuustoon tai nuorten vaikuttajaryhmään ei sovelleta tasa-arvolain mukaista sukupuolikiintiötä. Tavoitteena kuitenkin on eri sukupuolten mahdollisimman tasapuolinen edustus.
- Nuorisovaltuusto voidaan esimerkiksi valita joka vuosi tai joka toinen vuosi kouluissa toimitettavilla vaaleilla, joissa esimerkiksi 13–18-vuotiaat nuoret voivat asettua ehdokkaiksi ja äänestää.
- Laissa ei säädetä nuorisovaltuuston kokoonpanosta, valinnasta eikä toimintatavoista yksityiskohtaisemmin, vaan ne jäävät kunnan päätettäväksi. Kunnat voivat soveltaa käytännössä hyviksi osoittautuneita nuorten vaikuttamisjärjestelmiä ja toimintatapoja.

Toiminnan ohjaaminen ja toimintaedellytykset

- Kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
- Kunnanhallitus voi hyväksyä nuorisovaltuustolle toimintasäännön, jonka tulee kuitenkin jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuuksia kehittää myös itse toimintaansa haluamaansa suuntaan. Toimintasäännön valmistelu ja päivittäminen on hyvä tehdä yhdessä nuorisovaltuuston kanssa.

- Toimintasäännössä todetaan nuorisovaltuuston lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä, jäsenten valintatapa, toimikausi, kokousten koollekutsuminen, puheenjohtajan valinta ja sihteerin tehtävien hoitaminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen.
- Toimintaedellytyksistä huolehtiminen tarkoittaa muun muassa sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä, vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista ja antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun ja kokouksen sihteerin tehtäviin.
- Toimintaan täytyy varata riittävät määrärahat. Erillinen määräraha talousarvioissa jätnevoittää nuorisovaltuuston tai nuorten vaikuttajaryhmän toimintaa.
- Kokouspalkkioiden maksaminen on perusteltua, mutta se on kuitenkin kunnan harkittavissa. Kunnanhallitus voi esimerkiksi päättää, että vaikuttajaryhmän jäsenten palkkioista ja muista korvauksista on soveltuvin osin voimassa se, mitä hallintosäännössä määrätään lautakunnan jäsenten palkkioista ja korvauksista. Yhdenvertaista on, että jos muille vaikuttamistoimielimille maksetaan kokouspalkkiot ja muut korvaukset, näin meneteltäisiin myös nuorisovaltuuston jäsenten kanssa.

Vaikuttamisen mahdollistaminen

- Nuorisovaltuuston vaikuttajarooli ulottuu kunnan kaikille toimialoille.
- Nuorisovaltuustolle tulee antaa riittävästi tietoa ja varata vaikuttamismahdollisuus päätösten valmistelussa ja vaikutusten ennakoarvioinnissa sekä antaa hyvissä ajoin tiedot valmistelussa olevista asioista.
- Nuorisovaltuuston kokoontumisajat olisi syytä huomioida erityisesti nuoria koskevien päätösten osallistumisen suunnittelussa, jotta nuorisovaltuustolla on realistinen mahdollisuus vaikuttaa valmisteluun
- Nuorisovaltuuston rooliin kuuluu, että se voi myös oma-aloitteisesti ottaa kantaa ja lausua asioista, joiden se arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.
- Nuorisovaltuusto voi nostaa esiin lapsille ja nuorille tärkeitä asioita ja viedä päätöksentekijöiden tietoon lasten ja nuorten tarpeita ja ajatuksia. Nuorisovaltuusto voi myös seurata ja kehittää lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia kunnassa.

Läsnäolo- ja puheoikeudet kunnan toimielimissä

- Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset muiden kuin kunnan toimielinten jäsenten läsnäolo- ja puheoikeudesta toimielinten kokouksissa.
- Läsnäolo- ja puheoikeuden antaminen nuorisovaltuuston edustajalle ainakin valtuuston ja lautakuntien kokouksiin parantaa tiedonkulkua ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.
- Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata hallintosäännössä siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja.
- Läsnä- ja puheoikeutetuilta ei edellytetä vaalikelpoisuutta toimielimeen, mutta mahdolliset esteellisyytilanteet koskevat myös läsnä- ja puheoikeutettuja jäseniä.

Nuorisovaltuuston perustaminen

Nuorisovaltuuston perustaminen on kunnan yhteinen projekti, jossa on tärkeää nuorten oikeus vaikuttamiseen ja poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen nuorten osallisuuden takaamiseksi. Perustamista ei voi tehdä väkisin ja oikoen, vaan siihen on suhtauduttava prosessina, jonka kunta mahdollistaa nuorille. Perustamisprosessi tulee suunnitella ja toteuttaa huolellisesti. Perustamisprosessin käytäntöjä voi soveltaa myös tilanteessa, jossa nuorisovaltuusto on olemassa, mutta epäaktiivinen tai sitä ei ole saatu järjestäytymään.

Nuorisovaltuuston perustaminen kuntaan tarkoittaa nuorten ryhmän kokoamisen ja heidän vaikuttamismahdollisuuksien tukemisen lisäksi myös kunnan toimintatapojen tarkastelua. Päätöksenteon avoimuus ja kaikkia kuntalaisia osallistumaan kannustava ilmapiiri ovat tärkeitä reunaehtoja menestyvälle nuorisovaltuustolle.

Nuorisovaltuuston suunnitteluvaiheessa on syytä koota nuoria käymään laajaa keskustelua siitä, millainen nuorisovaltuusto palvelee kunnan nuoria parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnan nuoret tietävät, millaisessa nuorisovaltuustossa he haluavat vaikuttaa ja miten sen perustamisessa kannattaa edetä.

Perustamisprosessi on hyvä käynnistää ajoissa ja toteuttaa se huolella, avoimesti ja ottamalla kaikki tärkeät tahot mukaan: nuoret ja nuorten ryhmät, nuorisotyö, johtavat viranhaltijat, päättäjät sekä osallisuuden parissa työskentelevät kunnan työntekijät, kuten esimerkiksi oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaajat. On erityisen tärkeää tehdä perustamista nuoret edellä – toiminta ei saa leimautua aikuisten asettamaksi pakoksi, vaan innostavaksi mahdollisuudeksi luoda oma osallistumiskanava.

Perustamisprosessiin kuuluu nuorisovaltuuston valintatavan ja toimintasäännön valmisteleminen sekä kunnanhallituksen päätökset nuorisovaltuuston perustamisesta ja toimintasäännön hyväksymisestä. Lisäksi perustamisprosessissa tulee ottaa huomioon nuorisovaltuuston toiminnan käynnistäminen: nuorten perehdyttäminen ja nuorten vaikuttamisen tukeminen.

Perustamisprosessi voi käynnistyä kunnissa eri tavoilla. Joissakin kunnissa aloite tulee kunnan hallinnosta ja joissakin nuoret itse tekevät aloitteen nuorisovaltuuston perustamiseksi. Perustamisprosessin pituus, vaiheet ja kulku riippuvat kunnan nuorten aktiivisuudesta, viran-

haltijoiden ja päättäjien perehtyneisyydestä nuorisovaltuustotoimintaan ja kunnan päätöksentekokäytännöistä. Myös koulujen lukuvuoden kulku sekä muut nuorten arkeen liittyvät seikat vaikuttavat perustamistyön kulkuun.

Kaksikielinen nuorisovaltuusto

Kaksikielisissä kunnissa tavoitteena on, että nuorisovaltuusto toimii molemmilla kunnan kielillä. Nuorisovaltuuston toimintasääntöön voidaan asettaa tarpeellisia kaksikielisyyteen liittyviä määräyksiä, esimerkiksi

- kielikysymyksen huomioimisessa nuorisovaltuuston valinnassa
- nuorisovaltuuston kokouskutsun, esityslistan ja pöytäkirjan laatimisesta suomen ja ruotsin kielellä
- jäsenen oikeudesta käyttää suomea ja ruotsia kokouksessa ja saada selostus kokouksessa käytetystä puheenvuorosta omalla kielellään, jos hän ei ole ymmärtänyt suullista puheenvuoroa
- kaksikielisyyden näkymisestä nuorisovaltuuston järjestämissä tapahtumissa.

Kuntaliitosten nuorisovaltuusto

Kuntaliitosten yhteydessä myös nuorisovaltuustot yhdistyvät. Suositeltava käytäntö on, että kuntien yhdistyessä järjestetään uudet nuorisovaltuustovaalit ja uusi nuorisovaltuusto aloittaa yhdessä sovittuna ajankohtana. Vaalien yhteydessä on tärkeää huomioida alueellinen edustavuus nuorisovaltuustoissa. Tätä voi helpottaa esimerkiksi hyödyntämällä koulukohtaista vaalitapaa. Myös uuden toimintasäännön määrittäminen on kannattavaa, jotta mahdolliset eroavat käytännöt pystytään yhteensovittamaan ja nuoret kokevat nuorisovaltuuston omakseen.

Nuorisovaltuuston perustamisprosessi

Seuraavaksi on kuvattu esimerkkiprosessi nuorisovaltuuston perustamisesta. Esimerkkiprosessi on kehitetty Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:n Perusta, vakiinuta, vahvista -hankkeessa, yhdessä kuntien ja nuorten kanssa. Ohjeistus on kirjoitettu perustamisesta vastaavalle viranhaltijalle tai kunnan työntekijälle, mutta työtä käynnistävät nuoret ja päättäjät voivat myös hyödyntää ohjeistusta.

Esimerkissä on kuvattu perustamistyön suunnittelu, nuorisovaltuustotoimintaan kouluttautuminen, nuorten itse tekemä valmistelutyö sekä nuorisovaltuustotoiminnan käynnistyminen vaiheittain. Kunta voi räätälöidä vaiheet omaan toimintaansa sopivaksi.

Päätös suunnittelun käynnistämisestä ja nuorisovaltuustotoimintaan perehtyminen

- Tehkää aloite suunnittelun käynnistämisestä. Aloite voi tulla kunnan nuorilta, päättäjiltä tai viranhaltijoilta.
- Tutustukaa erilaisiin nuorisovaltuustoihin ja nuorten vaikuttamista koskevaan tietoon esimerkiksi Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton sähköisten materiaalien kautta.
- Kontaktoikaa työn tueksi kunnan osallisuuden ja vaikuttamisen ammattilaisia: esimerkiksi kunnan nuorisotyötä, oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaavia opettajia ja kunnan viestinnästä ja kuntalaisyhteistyöstä vastaavaa henkilökuntaa.
- Arvioikaa, millaista tukea ja koulutusta tarvitsette perustamistyön tueksi.
- Selvittäkää nuorisovaltuuston ohjaamisen ja resursien järjestämisestä esimerkiksi naapurikuntien neuvoja hyödyntäen.

Perustamisprosessin valmistelu ja siitä viestintä

- Ottakaa nuoret heti mukaan suunnittelemaan ja valmistelemaan nuorisovaltuuston perustamista.
- Hyödyntäkää jo valmiiksi aktiivisia nuoria: oppilas- ja opiskelijakuntia, nuorisotalojen talotoimikuntia sekä nuorisojärjestöjä. Huolehtikaa, että jo suunnitteluun saadaan mukaan monipuolisesti eri ikäisiä ja taustoista tulevia nuoria
- Suunnitelkaa nuorisovaltuuston perustamistyön viestintää yhdessä nuorten kanssa.
- Huomioikaa perustamisen suunnittelussa aikataulutamiseen vaikuttavat asiat.

Avoin suunnittelutilaisuus nuorille

- Järjestäkää kunnan nuorille avoin suunnittelutilaisuus, jossa tutustutaan kunnalliseen vaikuttamiseen ja nuorisovaltuustojen toimintaan ja suunnitellaan, millainen nuorisovaltuusto kuntaan sopisi.
- Pitäkää huolta, että tilaisuutta markkinoidaan laajasti ja että tilaisuuteen osallistuminen ei edellytä suoraan nuorisovaltuustoon lähtemistä. Jos vaikuttaminen ei ole kunnan nuorille tuttua, tulee se ottaa viestinnässä huomioon.
- Tilaisuutta järjestäessä on hyvä ottaa huomioon tavat, joiden avulla tilaisuus saavuttaisi eri ikäiset ja taustaiset nuoret.
- Kootkaa tilaisuuden lopuksi avoin perustamistyöryhmä. Ryhmä jatkaa suunnittelun pohjalta nuorisovaltuuston toimintasäännön kirjoittamista ja muuta valmistelutyötä.

Päättäjien ja viranhaltijoiden kouluttaminen

- Huolehtikaa, että kunnan päättäjät ja viranhaltijat ovat tietoisia nuorisovaltuuston perustamisesta. Nuorisovaltuustoja koskeva lainsäädäntö sekä nuorisovaltuustojen tukeminen ja ohjaaminen tulee olla laajasti tunnettu asia kunnan hallinnossa.
- Korostakaa, että toimiva nuorisovaltuusto vaatii

laajaa tukea ja innostavaa ilmapiiriä.

Nuorisovaltuuston ohjaaja ja resurssit

- Selvittäkää hyvissä ajoin nuorisovaltuuston perustamisesta syntyvät uudet henkilöstö- ja muut resurssivaatimukset. Nuorisovaltuustolle tulisi osoittaa ohjaaja(t), tilat, määräraha toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan määräraha matkakorvausten ja kokouspalkkioiden maksamiseen. Nuorisovaltuuston ohjaajan olisi hyvä olla henkilö, jolla on osaamista ja kokemusta nuorten kanssa toimimisesta sekä tietoutta kuntapäätöksenteon perusteista.

Toiminnan ja toimintasäännön valmistelu sekä valmistelun esittely päättäjille

- Järjestäkää nuorten perustamistyöryhmälle mahdollisuus työstää toimintasääntöä ja tukekaa sen kirjoittamisprosessissa. On oleellisen tärkeää, että kunnan nuoret työstävät itse toimintasääntöä, jotta toiminta on aidosti kunnan nuorten näköistä ja heistä lähtöisin.
- Tukekaa nuoria nuorisovaltuuston perustamisen valmistelutyössä. Heidän ensimmäinen vaikuttamiskokemuksensa on toimintasääntöluonnoksen sisällön esitleminen kunnanhallitukselle. Vaihtoehtoisesti perustamistyöryhmä voi esitellä valmistelutyötään nuorisosasioista vastaavalle lautakunnalle, joka antaa lausunnon kunnanhallitukselle.

Nuorisovaltuuston valinnan käynnistäminen

- Suunnitelkaa nuorisovaltuuston valintatapa yhdessä nuorten kanssa.
- Selvittäkää, miten kunnan hallinnosta voisi saada apua ja tukea nuorisovaltuuston valintaan, esimerkiksi nuorisovaltuustovaalien järjestämiseen
- Muistakaa viestiä nuorisovaltuustosta selkeästi ja innostavasti, jotta mahdollisimman moni tuntisi sen roolin

Nuorisovaltuuston toiminnan ja perehdyttämisen käynnistäminen

- Perehdyttäkää nuoret kunnallishallintoon, vaikuttamisen eri tapoihin ja nuorisovaltuustotoimintaan.
- Kirkastakaa, mikä on nuorisovaltuutettujen rooli kunnan nuorten edustajina ja heidän näkemystensä esille tuojina.
- Järjestäkää nuorille tukea, ohjeistuksia ja matalan kynnyksen kohtaamisia päättäjien ja viranhaltijoiden kanssa.

Tuki ja koulutukset nuorisovaltuustolle

- Tarjotkaa nuorisovaltuustolle kunnan tuki.
- Valitkaa nuorisovaltuustolle tai nuorisovaltuutetuille kummivaltuutetut.
- Tehkää nuorisovaltuustolle toimintaa ohjaava vuosikello sekä koulutus- ja arviointisuunnitelma.
- Pitäkää huolta, että kunnan päättäjät ja nuoret tutustuvat ja rakentavat kontakteja toisiinsa.
- Kannustakaa nuorisovaltuustoa verkostoitumaan lähialueen muiden nuorisovaltuustojen kanssa ja jakamaan hyviä toimintamalleja. Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavien on myös hyvä jakaa kokemuksia ja käytäntöjä ohjaamisesta.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. tarjoaa tietoa, materiaaleja ja tukea nuorisovaltuustojen perustamiseen, perehdyttämiseen ja kouluttamiseen. Liitto kouluttaa myös eri vaiheessa olevien nuorisovaltuustojen lisäksi heidän ohjaajiaan. Lue lisää: nuva.fi/koulutus tai nuva.fi/palvelumme/materiaalipankki/

Nuorisovaltuuston perustamispäätös

Nuorisovaltuuston perustamispäätös luo pohjan nuorisovaltuuston toiminnalle. Perustamispäätös on hyvä tehdä vasta kun nuorisovaltuuston perustamista on suunnittelu ja valmistelu, jotta siihen saadaan välitettyä kuntalain hengen mukaisesti nuorten osallistuminen asian eri käsittelyvaiheisiin. Kunnan tulisi kirjata linjaukset seuraavista asioista perustamispäätökseen:

1. Nuorisovaltuuston sijoittuminen kunnan organisaatiossa ja sen ohjaamisesta ja muusta tukemisesta vastaava(t) henkilöt
2. Nuorisovaltuuston toimintaedellytysten takaaminen: riittävä ohjausresurssi, riittävät määrärahat, kokous-tila, sekä muun nuorten tarpeelliseksi katsoman tuen.
3. Kunnanhallitus hyväksyy myöhemmin nuorisovaltuuston toimintasäännön, jossa määrätään tarkemmin nuorisovaltuuston valinnasta, kokoonpanosta ja toiminnasta. Kunnanhallitus voi myös hyväksyä perustamispäätöksen yhteydessä toimintasäännön, jos se yhdessä nuorten kanssa on saatu valmisteltua.

Kuntalain 26 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee asettaa nuorisovaltuusto ja huolehtia sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto saa vaikuttaa laajasti kunnan asioihin. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Vaikuttamista tapahtuu asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nuorisovaltuuston toimintasäännön laadinta

Hallituksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan nuorisovaltuuston toimintaa voi ohjata kunnanhallituksen hyväksymä toimintasääntö. Toimintasäännön laatiminen ei ole nuorisovaltuustolle pakollinen, mutta sen laatiminen jäsentää nuorisovaltuuston toimintaa. Toimintasääntöön on suositeltavaa koota kaikki kunnan nuorisovaltuustoa koskeva sääntely. Se tulisi kirjoittaa siten, että se palvelisi niin kunnan viranhaltijoita ja poliitikkoja kuin etenkin nuorisovaltuustotoiminnasta kiinnostuneita ja siinä mukana olevia nuoria. Kuntia suositellaan laatimaan nuorisovaltuuston toimintasääntö yhdessä nuorten kanssa. Toimintasäännön tulisi kuitenkin olla joustava, ja jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuus kehittää omaa toimintaansa.

Toimintasääntöä valmisteltaessa tulisi huomioida seuraavat periaatteet:

Osallistavuus

Nuorisovaltuuston toimintasääntö laaditaan yhdessä nuorten kanssa kuntalain (410/2015), nuorisolain (1285/2016) ja hallintolain (434/2003) hengen mukai-

sesti. Toiminnassa mukana olevat nuoret ovat nuorisovaltuustotoiminnan parhaita asiantuntijoita. Nuorten osallistaminen takaa myös nuorisovaltuutettujen sitoutumisen toimintasäännön noudattamiseen.

Nuorekkuus

Nuorisovaltuuston toiminnassa huomioidaan nuorisotoiminnan erityispiirteet. Toiminnan tulee olla lähtöisin nuorista, ja siinä tulee huomioida nuorten toimintatavat sekä heille ominaiset tavat osallistua ja vaikuttaa. Liiallinen sääntely ja byrokratia ovat omiaan heikentämään nuorten vaikuttamisintoa – se ei ole kunnan tai nuorten etu!

Demokraattisuus

Kaikessa nuorisovaltuuston toiminnassa tulee korostua demokraattisuus, lähtien valintatavasta ja päättyen äänestyskäytäntöihin. On nuorten ja kunnan määriteltävissä, miten demokratia toteutuu parhaiten. Mikäli valintamalliksi valitaan oppilaskuntaedustajat, tulee varmistua siitä, että nuorisovaltuustojen jäsenten valinta oppilaskunnan hallituksissa tehdään demokratian

periaatteita noudattaen. Päätösten ja käsittelyn tueksi nuorisovaltuustolle on annettava riittävät materiaalit tarpeeksi ajoissa.

Avoimuus

Nuorisovaltuuston tulee toimia avoimesti ja edistää päätöksenteon avoimuutta kunnassa. Kaikilla kunnan nuorilla tulee olla mahdollisuus osallistua nuorisovaltuuston toimintaan, vaikka he eivät olisi sen jäseniä. Nuorisovaltuuston tulee tarjota vaikuttamisen kokemuksia ja mahdollisuuksia mahdollisimman monelle kunnan nuorelle.

Edustavuus

Nuorisovaltuusto on kunnan edustuksellinen vaikuttamistoimielin, ja sen tulee edustaa kaikkia kuntansa nuoria. Nuorisovaltuuston tulee taata kunnan nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet toimintaan osallistumiseen, ja kuntien tulee tukea yhdenvertaisuuden toteutumista. Edustavuuden periaatteiden tulee näkyä nuorisovaltuuston valinnassa, koulutuksessa ja käytännön toiminnassa.

Nuva ry. on laatinut kunnille toimintasääntömallin, joka löytyy Nuvan materiaalipankista.

Toimiva nuorisovaltuusto

Suuri merkitys nuorisovaltuuston toimivuudelle on sillä, miten nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan, miten nuoria kannustetaan vaikuttamaan, kuinka nuorisovaltuustosta puhutaan ja mikä nuorisovaltuuston rooli on kunnan organisaatiossa. Kunta ja sen aikuiset voivat monella eri tukemisen ja toimimisen tavalla vaikuttaa siihen, että nuorisovaltuustolla on parhaat mahdolliset edellytykset toimia.

Hyväksytty ja tunnustettu vaikuttamiskanava

Nuorisovaltuuston toiminnan sujuvuuden kannalta on tärkeää, ettei sen tarvitse perustella omaa olemassaoloaan vaan se on tunnustettu ja hyväksytty osa kunnan vaikuttamiskanavia. Nuorisovaltuusto tulee vuosittain perehdyttää kunnan tärkeisiin vaikuttamisen paikkoihin ja ajankohtaisiin asioihin. Nuorisovaltuustolle on hyvä myös antaa eri toimielimiin puhe- ja läsnäolo-oikeus, jotta nuorisovaltuusto pääsee aidosti vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon. On hyvin tärkeää, että nuoret perehdytetään kunnalliseen vaikuttamiseen.

Nuorten näköistä toimintaa

Nuorisovaltuuston tulee toimia nuorten lähtökohdista käsin siten, että siellä pääsee oppimaan, kokeilemaan ja saamaan ensimmäisiä vaikuttamisen kokemuksia. Kunnassa voidaan yhdessä nuorten ja päättäjien kanssa pohtia, miten voidaan puhua asioista ymmärrettävästi, jotta kaikkien osallistuminen asian käsittelyyn on mahdollista. Kunnan hallinnon tulee myös ymmärtää, että nuorten kiinnostus vaikuttamista tai nuorisovaltuustotoimintaa kohtaan voi vaihdella vuosittain. Yhden tai kahden hiljaisen vuoden takia nuorisovaltuustoa ei tule leimata toimimattomaksi.

Nuorisovaltuustotoiminta on vapaaehtoistyötä, johon osallistumisen mahdollisuudet saattaa vaihdella. Myös nuorten mielenkiinto ja innostus voivat vaihdella vuosittain.

Kunnan työntekijän tuki on tärkeää

Nuorisovaltuuston toimivuuteen vaikuttaa paljon myös nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavan kunnan työntekijän tuki.

kijä. Ohjaajan tulee osata toimia kunnan hallinnon ja nuorten välissä, kuitenkin liikaa ohjaamatta tai vaikuttamatta nuorten omaehtoiseen toimintaan. Ohjaajan tulee tukea ja opastaa nuoria kunnan prosessien ja päätöksenteon etenemisessä.

Nuorisovaltuuston ohjaajan tehtäviä on syytä suunnitella ja kehittää yhdessä nuorten kanssa ja päivittää vuosittain. Kuinka paljon nuorisovaltuusto tarvitsee tukea ja millaisissa asioissa? Nuorisovaltuuston ohjaajan kouluttamiseen on hyvä panostaa. Ohjaajalla tulisi olla sekä tietoa kunnallishallinnon kiemuroista että taitoa nuorten ryhmän ohjaamisesta.

Ohjaajan lisäksi nuorten parissa työskentelevät ja päättäjät ovat vastuussa siitä, että nuoret ymmärtävät kunnan asioita ja ettei heitä suljeta ulos kunnan päätöksenteosta. Päättäjät voivat kehittää suhdettaan nuorisovaltuutettuihin esimerkiksi toimimalla kummivaltuutettuna, järjestämällä erilaisia keskustelutilaisuuksia ja pitämällä muutoin yhteyttä nuorisovaltuustoon. Viranhaltijat eri toimialoilta voivat myös aktiivisesti ottaa nuorisovaltuuston mukaan asioiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Ohjaajan muistilista

- » **Tukea ja mahdollistaa nuorisovaltuutettujen vaikuttamistyötä**
- » **Huolehtia nuorisovaltuuston toiminnan yhdenvertaisuudesta**
- » **Perehdyttää uusi nuorisovaltuusto toimikauden alkaessa**
- » **Ryhmäyttää nuorisovaltuustoa säännöllisesti**
- » **Suunnitella toimintaa yhdessä nuorisovaltuuston kanssa**
- » **Tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa**
- » **Pitää yhteyttä kunnan- tai alueen päättäjien sekä viranhaltijoiden kanssa**
- » **Huolehtia kunta- ja aluekohtaisista hallinnollisista asioista**

Lisätietoja nuorisovaltuuston ohjaajille.

Nuorisovaltuuston toiminta kertoo, millaisena kunta näyttäytyy nuorille

Nuorisovaltuustojen olemassaolo ja toimivuus kertovat paljon kunnan asenneilmapiiristä nuoria kohtaan. Kun nuorisovaltuustoa tuetaan, sen toimintaan panostetaan ja se pääsee vaikuttamaan, kunnan nuorten käsitys heidän omasta kunnastaan paranee. Syntykö nuorille käsitys, että heidät nähdään tärkeinä kuntalaisina vai vain toimenpiteiden, palveluiden ja kasvatuksen kohteena? Nuorten poissulkeminen vaikuttamisen paikoilta lähettää nuorille helposti signaalin, että heidän kykyhinsä, ajatuksiinsa tai mielipiteisiinsä ei uskota tai niitä ei pidetä tärkeinä.

Vaikuttamisesta syntyvät positiiviset kokemukset kantavat pitkälle ja kehittävät kunnasta myönteistä kuvaa nuorille. Positiiviset kokemukset eivät tarkoita sitä, että

nuorisovaltuuston kaikki aloitteet ja ideat tulisi hyväksyä tai niiden kulku pehmitellä erityiskohtelulla. Positiiviset kokemukset syntyvät, kun nuorisovaltuuston ei tarvitse perustella olemassaoloaan ja sen aloitteisiin vastataan perustellusti ja aloitteet otetaan tosissaan. Nuorisovaltuustolla on nuorille iso merkitys tiedon jakajana ja kiinnittymiskohtana – toimiva nuorisovaltuusto on koko kunnan etu!

Mitä tehdä, jos kuntaan ei saada nuorisovaltuustoa?

Kuntalaki velvoittaa kunnanhallituksen asettamaan nuorisovaltuuston. Kunnan tulee luoda edellytykset siihen, että nuoret kiinnostuvat osallistumisesta ja vaikuttamisesta myös nuorisovaltuustotoiminnan kautta ja että nuorisovaltuustolla on hyvät mahdollisuudet toimia.

Kun kunta on tehnyt voitavansa nuorisovaltuuston asettamiseksi, mutta nuoria ei saada mukaan toimintaan, ei kunnanhallitus pysty täyttämään lakisääteistä velvoitettaan. Tällöin kunnan viranhaltijat ja päättäjät miettivät tarpeellisia toimenpiteitä, joilla nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä saataisiin asetetuksi ja toiminta käynnistymään. Tätä julkaisua ja muiden kuntien hyviä käytäntöjä kannattaa hyödyntää mietinnän tukena.

Jos kunnassa ei väliaikaisesti olisi asetettua nuorisovaltuustoa, tulee kunnan silti huolehtia nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta kunnan toiminnassa. Tällaisessa tilanteessa on perusteltua, että kunta kiinnittää erityistä huomiota vaikuttamismahdollisuuksien varaamiseen.

Täyttääkö nuorisovaltuustonne seuraavat kriteerit?

- » Nuorisovaltuuston perustamisesta ja asemasta kunnassa on kunnanhallituksen päätös.
- » Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston eli nimeää jäsenet kullekin toimikaudelle.
- » Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa toimintasääntö. Kunnanhallitus on hyväksynyt toimintasäännön. Nuorisovaltuusto on saanut osallistua toimintasäännön valmisteluun.
- » Nuorisovaltuustolla on kunnassa tunnustettu asema nuorten vaikuttamiskanavana, ja se on osa kunnan organisaatiota.
- » Nuorisovaltuustolla on edellytyksiä ja osaamista edustaa kunnan nuoria.
- » Nuorisovaltuusto on perehdytetty kunnan organisaatioon, vaikuttamisen eri tapoihin, päättäjiin vaikuttamiseen, aloitteiden ja kannanottojen tekemiseen sekä muutoksenhakuun.
- » Nuorisovaltuuston edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus valtuuston ja muiden toimielinten kokouksissa.
- » Nuorisovaltuusto voi tehdä yhteistyötä kunnan hallinnon kanssa esimerkiksi viestinnän tai jäsenten valinnan järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä

Apua ja tukea nuoriso- valtuuston perustamiseen ja kehittämiseen

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry (Nuva ry) on nuorten osallisuuden asiantuntija. Liitto toimii Suomen nuorisovaltuustojen ja muiden nuorten vaikuttajien edunvalvonta-, palvelu- ja yhteistyöjärjestönä.

Liitto edistää nuorisovaltuustojen asemaa ja parantaa nuorten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Tarjoamme tukea ja koulutuksia myös nuorisovaltuustojen ohjaajille, viranhaltijoille ja päättäjille. Tukimateriaaleja löytyy lisäksi liiton materiaalipankista.

Alueellisen tason toimintaa nuorille järjestävät piirit. Piirien yhteystiedot löydät liiton nettisivuilta sekä piirien sosiaalisen median kanavista.

Ota meihin yhteyttä niin suurissa kuin pienissä kysymyksissä: toimisto@nuva.fi

www.nuva.fi – Tietoa liitosta, nuorisovaltuustotoiminnasta sekä tarjoamistamme palveluista

Suomen Kuntaliitto ry.

Kuntaliiton juristit ja asiantuntijat auttavat kuntia ja niiden nuorisovaltuustoja nuorisovaltuustoon liittyvissä kysymyksissä. Neuvontapalveluita varten suosittelemme käyttämään ensisijaisesti [neuvontapyyntölomaketta](#).

Lisätietoja ja lähteet

Hallintolaki (434/2003)

Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 268/2014)

Harjula, H & Pärättälä, K. Kuntalaki - tausta ja tulkinnot 2019.

Kuntakysely: lähes puolet kuntapäättäjäistä kokee, etteivät he saa riittävästi tietoa nuorista päätöksenteon tueksi (Nuorisola ry. tiedote)

Kuntalaki (410/2015)

Maakunnallisen nuorisovaltuuston materiaalipankki

Nuva ry materiaalipankki

Nuorisolaki (1285/2016)

Nuorten osallisuuden edistäminen. Nuorisolaan osamiskeskusten näkökulmia ja työkaluja

Nuvalaisen käsikirja

Tietoa nuorten osallisuuden vahvistamisesta ja nuorten ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet

Nuva ry

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto

Ohjeita kunnan nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen

ISBN 978-952-293-941-8 (pdf)

Helsinki 2025